

Redigert 09.12.2016

HANDLINGSPROGRAM 2017-2020 SV FORSLAG TIL VEDTAK HP 2017-2020

1. Økonomiske rammer

- 1.1. De økonomiske rammer som fremgår av rådmannens grunnlagsdokument med vedlegg legges til grunn for den økonomiske planleggingen i handlingsprogramperioden.
- 1.2. Rammer årsbudsjett 2017
Rammer for hvert utvalg og tjenesteområde fastsettes i samsvar med rådmannens grunnlagsdokument med vedlegg.
- 1.3. Skatt
Den kommunale skatteøren fastsettes til den enhver tid gjeldende maksimalsatsen. Det innføres eiendomsskatt på verk, bruk, næringseiendommer samt bolig - og fritidseiendommer i hele kommunen. I perioden er eiendomsskatten 2 promille. Bunnfradrag på boligeiendom settes til 2 mill. kr.
- 1.4. Låneopptak
Rammen for eksterne lån til investeringsformål i 2017 settes til kr 143,985 mill. kr

Rammen for opptak av formidlingslån i Husbanken settes til 35 mill. kr. Lånet tas opp som annuitetslån med 5 års avdragsfri periode, deretter nedbetaling over 20 år.
- 1.5. Likviditet
Innvilget driftskreditt på 100 mill kr. i Danske Bank videreføres i 2017. Likviditetssituasjonen anses som tilfredsstillende, men vurderes nærmere i årsrapporten for 2016.
- 1.6. Egenbetalinger, gebyrer og avgifter
Ordningene fastsettes slik de fremgår av "Oversikt over avgifter, gebyrer og egenbetalinger".
- 1.7. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å utarbeide oppdragsbrev til Lier Eiendomsselskap KF, i tråd med kommunestyrets budsjettvedtak og vedtatte oppdrag.
- 1.8. Endringer i forhold til økonomiske rammer

Oppdrag, tiltak mv.

Driftsbudsjettet

1000 kr.	2017	2018	2019	2020
Budsjettforlik tild innsats ramme	700	700	700	700
Budsjettforlik tidl innsats øremeket	-700	-700	-700	-700
2.2 Eiendomsskatt	-48 000	-48 000	-48 000	-48 000
2.4 Skolelekser – prosjekt	5 000	5 000	5 000	5 000
2.5 Økt lærertetthet/voksnetthet skole	3 750	3 750	3 750	3 750

2.8 Gradert foreldrebetaling SFO	1 100	1 100	1 100	1 100
2.10 Skolefrukt/skolemat	1 000	1 000	1 000	1 000
2.11 Leksehjelp 9-10 trinn og vg skole	500	500	500	500
2.12 Skolehelsetjeneste/forebyggende helsetjeneste barn og unge opp mot norm	1 750	1 750	1 750	1 750
2.13 Liunggjengen – overtakelse av ansvar	350	350	350	350
2.14 Økt aktivitet LMV (Rockeverkstedet)	485	485	485	485
2.15 Barne – og ungdomsidretten	500	500	500	500
2.16 Barne – og ungdomsidretten stipendplasser	500	500	500	500
2.18 Barnetrygd og stipend utenfor ber.grunnl. sosialhjelp	3 800	3 800	3 800	3 800
2.19 Barnevern – tilsv aktivitetsøkn 2016	2 000	2 000	2 000	2 000
2.23 Bibliotek – økt drift og kulturformidling	485	485	485	485
2.24 Økt bemanning hjemmetjenesten	4 000	4 000	4 000	4 000
2.25 Økt bemanning sykehjem	4 000	4 000	4 000	4 000
2.31 Innovasjon - prosjekt veksthusnæring	750	750	750	750
2.34 Kommunearkitet	1 000	1 000	1 000	1 000
2.38 Dispfond - klima-miljøfond	6 000	6 000	6 000	6 000
2.39 Avsettes dispfond (inv Fjordby mm)	6 030	6 030	6 030	6 030
2.41 Boligsosial HP	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum	0	0	0	0

Investeringsbudsjettet

1000 kr.	2016	2017	2018	2019
Sum				

2. Oppdrag, tiltak mv.

- 2.1. Det forutsettes at tiltak gjennomføres som beskrevet i grunnlagsdokumentet og budsjettvedtaket. Tiltak av prinsipiell betydning legges fram som egne saker.
- 2.2. Det innføres eiendomsskatt på bruk, verk, næringseiendommer, bolig- og fritideiendommer i hele kommunen. Eiendomsskatten holdes på laveste sats, 2 promille, i fireårsperioden. Bunnfradrag på boligeiendom settes til 2 mill.
- 2.3. Det innføres et prosjekt ved alle barneskoler der alt skolearbeid gjøres på skolen (skolelekser) med lærerstøtte, og der det ikke gis hjemmelekser. Det oppfordres til å prøve ut forskjellige måter å gjennomføre dette på, slik at kommunen på sikt kan velge den beste modellen. Lærerstøtte til skolelekser legges innenfor tariffestet leseplikt og modellene utarbeides sammen med rektor, organisasjonene, elevrådene og FAU
- 2.4. Lærertettheten økes i de største klassene, og skolene styrkes med andre yrkesgrupper som barnevernpedagog og andre med sosialfaglig og barnefaglig kompetanse.
- 2.5. Det skal arbeides med elevens psykososiale miljø, og det skal legges særlig vekt på å forebygge og avdekke mobbing og ekskludering. Skolene skal ha tilstrekkelig antall voksne til stede i friminutt og i andre situasjoner der barna oppgir at de ofte mobbes, som i garderoben, i gangen osv
- 2.6. Rådmannen beregner kostnadene med å øke bemanningsnormen i barnehagene til 1/3 på barn under 3 år og 1/6 på barn over 3 år
- 2.7. Det innføres gradert pris på SFO-plass etter samme modell som for barnehageplass
- 2.8. Rådmannen legger frem sak om å omgjøre deler av SFO-tiden til aktivitetsskole, f eks etter modell av Oslo
- 2.9. Det gjenninføres skolefrukt/enkel skolemat
- 2.10. Det innføres tilbud om leksehjelp for elever på 9 og 10 trinn samt vg skole. Tilbudet gis slik at det er lett tilgjengelig for ungdommene. Det bestrebes å få til et samarbeid med frivillige
- 2.11. Skolehelsetjenesten/ forebyggende helsetjenester for barn og unge skal øke sin kapasitet for å bedre ivareta psykisk helse samt bidra til å forebygge, avdekke og ivareta barn og unge som utsettes for vold og overgrep. Skolehelsetjenesten skal være dimensjonert tilsvarende norm
- 2.12. Kommunen overtar driften av Liunggjengen som beskrevet i sak til HSO høsten 2016
- 2.13. Lier musikkverksted, Rockeverkstedet, utvider tilbudet om aktiviteter og arrangementer i samarbeid med ungdommene.
- 2.14. Barne – og ungdomsidretten tilføres midler til drift slik at behovet for kontingentsøkning og andre egenbetalinger for barna reduseres

- 2.15. Barne – og ungdomsidretten overføres midler til å kunne gi stipendplass (kontingent, andre egenbetalinger og utstyr) for barn i lavinntektsfamilier familier
- 2.16. Kommunens eksisterende tilskuddsordning for barn og unge i lavinntektsfamilier gjøres godt kjent og tilgjengelig slik at midlene blir brukt. På samme måte sikres det at midlene Kiwanis stiller til disposisjon, gjøres kjent. Regelverket for hvem som kan gis kommunalt tilskudd endres, slik at både familiens inntekt og antall barn i familien tas hensyn til
- 2.17. Barnetrygden og stipend holdes utenfor beregningsgrunnlaget for sosialhjelp. Barnetrygd er en universell ytelse, og den skal komme barn av sosialhjelpsmottakere til gode på samme måte som den kommer alle andre barn til gode. Det fremlegges årlig melding til kommunestyret med oversikt over utviklingen av barnefattigdom i Lier bygget på det samme beregningsgrunnlag som melding TU 23/2015
- 2.18. Barneverntjenesten tilføres midler til tiltak slik at budsjett økes opp mot regnskap 2016, jf månedsrapport for oktober. Barneverntjenesten skal være synlig og kjent for alle skolebarn i Lier. Rådmannen utarbeider en plan for hvordan dette kan gjennomføres. Målet er at andelen saker hvor barn selv kontakter barneverntjenesten fordi de har det vanskelig skal øke.
- 2.19. Kommunen skal utarbeide en plan for å forebygge, avdekke og behandle vold og overgrep mot barn og i barnefamilier. Alle som arbeider med barn og unge i kommunen, skal lære seg hvordan man snakker med barn om vold og overgrep, og hvilke tegn man skal se etter.
- 2.20. Kommunen skal sørge for at barnehageansatte, lærere og andre som jobber med barn og unge, har kunnskap om hvordan barn og unge som har opplevd traumer kan reagere, og hvordan det er hensiktsmessig å møte reaksjonene.
- 2.21. Kommunen skal lage en plan for hvordan alle etater som arbeider med barn og unge, sørger for at man snakker med barna, hører dem og ellers gir dem innflytelse i saker de er involvert i i hht til FNs barnekonvensjon. I alle saker som fremmes til politisk behandling som berører barn og unge, skal det være et eget punkt i saksfremlegget som omhandler konsekvensene for barn og unge.
- 2.22. Biblioteksdriften utvider årpningstid, tilgjengelighet for publikum, publikumsrettede aktiviteter og kulturformidling/debattarena samt videreutvikler dette utifra erfaringene fra 2016.
- 2.23. Hjemmetjenesten øker sin grunnbemanning pga økt vekst, fortrinnsvis ved rekruttering av sykepleiere. Mål må være 50% sykepleiedekning. Det innføres også mulighet for noe «ønsketid» hver måned for brukerne, der de kan styre tidsbruken selv
- 2.24. Sykehjemmenes grunnbemanning økes. Det utarbeides en oversikt over grunnbemanningen på sykehjemmene med forslag om eventuell oppjustering der dette er nødvendig for å gi god behandling, omsorg og pleie. Ved at folk er ansatt og ikke leies inn på tilfeldige vakter, styrkes og beholdes kompetanse og kvaliteten sikres

- 2.25. Kommunen tar imot det antall flyktninger IMDI ber om. Kommunen vil legge til rette for å bosette barnefamilier og enslig mindreårige. Kommunen arbeider via KS for å påvirke til at finansieringsordningen for enslig mindreårige endres bort fra stykkprisfinansiering
- 2.26. Kommunen øker antall språkpraksisplasser i egen regi
- 2.27. Kommunen øker antall lærlingeplasser i egen regi, samt legger inn krav om lærlinger hos leverandører og underleverandører når anbud utlyses
- 2.28. Kommunale midler skal ikke gå til fortjeneste for private firmaer. Kommunen skal i hovedsak drive tjenestene selv, eventuelt samarbeide med ideelle aktører, som foreldredrevne barnehager.
- 2.29. Lier kommune skal forhindre sosial dumping, arbeidslivskriminalitet og økonomisk kriminalitet hos leverandører og underleverandører av varer og tjenester til kommunen. «Telemarksmodellen» legges til grunn når kommunen og kommunens selskaper inngår avtaler om kjøp av enterpenørtjenester og andre tjenester
- 2.30. Kommunen samarbeider med veksthusnæringen om å videreutvikle miljøvennlig energibruk, gjennbruk av energi og vann samt giftfritt plantevern.
- 2.31. Dyrka og dyrkbar mark skal ikke bygges ned. Hvert halvår legges det frem et regnskap på eventuell nedbygging, og til hvilket formål det er omregulert.
- 2.32. Natur og miljø skal aldri være salderingspost i utbyggingsprosjekter. I alle reguleringsplaner skal det vises ekstra aktsomhet for å ta vare på dyrka og dyrkbar mark, artsmangfold, natur samt allmenhetens tilgang til strandsonen og marka.
- 2.33. Kommunens arbeid med å kartlegge støykilder og skjerme innbyggernes bomiljøer intensiveres. Kommunen skal være en pådriver for støyskjerming overfor andre etater og virksomheter der kommunen selv ikke har ansvar for støyskjerming
- 2.34. Arbeidet med å sikre kryssingene på gang- og sykkelstien ved Heggtoppen, Kjellstadveien og Jensvollveien intensiveres ytterligere. Det etableres tilstrekkelig, sikre og gode sykkelparkeringer ved alle kollektivknutepunkt i kommunen
- 2.35. Kommunen skal være en pådriver ovenfor fylkeskommunen og staten for å få på plass et godt og rimelig kollektivtilbud både innad i kommunen, østover til Oslo og inn i og gjennom Drammen
- 2.36. Det tilsettes en kommunearkitekt for å styrke planavdelingen/sammfunnsavdelingen. Det skal legges vekt på estetikk og gode utomhusplaner som innbyr til offentlig bruk når større områder skal etableres
- 2.37. Fjordbyen på Lierstranda og utbyggingen på Gullaug skal gjennomføres med et samlet positivt klimaregnskap. Det skal legges betydelig vekt på å bevare dyrka og dyrkbar mark og skjerme sårbare naturområder for negativ påvirkning
- 2.38. Det opprettes et klima- og miljøfond i kommunen. Rådmanne lager retningslinjer for fondet i samarbeid med miljøutvalget, og både kommunen,

- næringsliv og enkeltpersoner skal kunne søke midler fra fondet. Det innhentes erfaringen fra andre kommuner som har slike fond
- 2.39. Det utarbeides en samlet oversikt over klima – og miljøtiltak det kan søkes offentlig støtte til. Oversikten gjøres lett tilgjengelig for publikum på kommunens hjemmeside.
- 2.40. Det bygges opp et investeringsfond for å sikre en bærekraftig økonomi ved nødvendige investeringer i Fjordbyen, på Gullaug og andre steder. En betydelig befolkningsvekst vil kreve store investeringer i barnehager, skoler, idrettsanlegg osv
- 2.41. Boligsosial HP - egenkapital primært til familieboliger. Lier mangler familieboliger til barnefamilier som ikke selv klarer å skaffe boliger. Det må legges stor vekt på at målene i boligsosial HP oppfylles i utbyggingene i kommunen i tillegg til de boliger kommunen selv skal eie. Prinsippet «fra leie til eie» skal muliggjøres i både kommunale og private utbygginger ved hjelp av husbankmidler.